

Sygn. akt II AKa 19/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Paszkiewicz (spr.)

Sędziowie: SSO del. Małgorzata Lessnau-Sieradzka

SSA Jerzy Sałata

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Pankowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Krzysztofa Nowickiego

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2015 r.

sprawy

skazanego **W. C.**

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego we Włocławku

z dnia 25 listopada 2014 r., sygn. akt **II K 61/14**

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, że na podstawie art. 577 k.p.k. w zw. z art. 82 k.k. w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 1431) przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. zalicza skazanemu na poczet kary łącznej orzeczonej w punkcie 1. cały okres kary pozbawienia wolności w sprawie II K 365/05 w wymiarze 3 (trzech) lat, a nadto okres rzeczywistego pozbawienia wolności ze sprawy II K119/12 od 5 lipca 2010 r. do 22 grudnia 2010 r.;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

III. zwalnia skazanego od wydatków za postępowanie odwoławcze, którymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W. C. został skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 06.08.2001 r. sygn. akt II K 283/97 zmienionego następnie wyrokiem Sądu Okręgowego we Włocławku z dnia 18.06.2003 r. sygn. akt II Ka 170/03 za przestępstwo z art. art. 190 § 1 k.k. popełnione w maju 1995 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności i za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. popełnione w nocy 25/26 czerwca 1996 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym wymierzono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś postanowieniem Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 13.08.2001 r. sygn. akt II K 283/97 na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 27.08.1996 r. do dnia 15.07.1997 r.

II. Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 13.09.2004 r. sygn. akt II K 937/03 za przestępstwo z art. 204 § 2 k.k. popełnione w okresie od nieustalonego dnia maja 1996 r. do dnia 27 sierpnia 1996 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności i na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. karę 50 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości każdej stawki na kwotę 80 złotych.,

III. Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 22.09.2004 r. sygn. akt II K 126/03 za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. popełnione w dniu 22.06.2001 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności, przy czym na poczet orzeczonej kary zaliczono okres rzeczywistego pozbawiania wolności od dnia 05.07.2001r. do dnia 11.03. 2002 r.,

IV. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 22.12.2005 r. sygn. akt II K 365/05, którym połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi wyżej w pkt. I, II, III i orzeczono karę łączną 3 lat pozbawienia wolności z zaliczeniem na poczet tej kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 27.08.1996 r. do dnia 15.07.1997 r. i od dnia 05.07.2001 r. do dnia 11.03. 2002 r.,

V. Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 02.11.2011 r. sygn. akt II Ks 106/11 na kary:

1) za przestępstwo skarbowe z art. 65 § 3 k.k.s. popełnione w dniu 01.06.2011 r. na karę 120 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu każdej stawki na kwotę 50 złotych,

2) za wykroczenie skarbowe z art. 65 § 4 k.k.s. popełnione w okresie bliżej nieustalonego dnia do dnia 01.06.2011 r. na karę 2000 złotych grzywny,

VI. Sądu Okręgowego we Włocławku z dnia 31.12.2013 r. sygn. akt II K 119/12 zmienionego następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 08.05.2014 r. sygn. akt II AKa 106/14 za przestępstwo z art. 191 § 1 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w lutym 2000 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z zaliczeniem na poczet orzeczonej kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 05.07.2010 r. do dnia 22.12.2010 r.

Sąd Okręgowy we Włocławku wyrokiem łącznym z dnia 25 listopada 2014 r., sygn. akt II K 61/14:

1. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył skazanemu W. C. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi wyżej w punktach I, II, III i VI tj.: 10 miesięcy pozbawienia wolności, 10 miesięcy pozbawienia wolności, 10 miesięcy pozbawienia wolności, 2 lat pozbawienia wolności, 1 roku pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet kary łącznej orzeczonej w pkt 1 zaliczył skazanemu W. C. okresy rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 27.08.1996 r. do dnia 15.07.1997 r. i od dnia 05.07.2001 r. do dnia 11.03. 2002 r.;

3. ustalił, że wyrok łączny Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 22.12. 2005 r. sygn. akt II K 365/05 utracił moc;

4. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w pozostałej części;

5. kosztami postępowania w sprawie obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył wyrok w całości.

Stosownie do treści art. 427 § 1 i § 2 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. na podstawie art. 438 pkt. 1 k.p.k. naruszenie przepisów prawa materialnego:

1) art. 82 k.k. w brzmieniu obowiązującym sprzed wejścia w życie ustawy z dn. 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 240, poz. 1431) w zw. z art. 4 § 1 kk poprzez jego niezastosowanie i nie zaliczenie na poczet kary łącznej orzeczonej w zaskarżonym wyroku kary 3 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt II K

365/05, z której odbycia skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony, a tym samym skazany odbył ją w całości i w takim wymiarze powinna ona podlegać zaliczeniu;

2) art. 63 § 1 kk w zw. z art. 577 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i nie zaliczenie na poczet kary łącznej orzeczonej zaskarżonym wyrokiem okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w sprawie o sygn. akt II K 119/12 Sądu Okręgowego we Włocławku, od dn. 05.07.2010 r. do dnia 22.12.2010 r.

2. na podstawie art. 438 pkt. 2 k.p.k. naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku:

1) art. 577 k.p.k. poprzez zaniechanie wskazania wszystkich okresów pozbawienia wolności, które winny być zaliczone na poczet wymierzonej kary łącznej;

2) art. 424 § 1 i 2 k.p.k. poprzez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób niezgodny ze wskazaniami płynącymi z treści powyższego przepisu, co wyrażało się w zaniechaniu dokładnego wyjaśnienia okoliczności wziętych pod uwagę przy wymierzeniu kary łącznej na poziomie 3 lat i 6 miesięcy, w szczególności pominięcie okoliczności upływu czasu od momentu popełnienia poszczególnych przestępstw oraz pozytywnego przebiegu procesu resocjalizacyjnego skazanego; nadto zaniechanie wyjaśnienia podstawy prawnej co do zaliczonych i niezaliczonych na poczet kary łącznej okresów pozbawienia wolności.

3. na podstawie art. 438 pkt. 4 k.p.k. zarzucam rażąco niewspółmierność (surowość) wymierzonej oskarżonemu kary łącznej 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, w sytuacji gdy zachodziły przesłanki do wymierzenia kary łagodniejszej, w szczególności uwzględniając upływ czasu od popełnionych przestępstw, odbycie przez skazanego orzeczonych wyrokami kar oraz pozytywny przebieg procesu resocjalizacyjnego skazanego.

Mając na względzie powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. wymierzenie kary łącznej w wymiarze łagodniejszym,

2. zaliczenie na poczet wymierzonej kary łącznej całego okresu odbywania kary 3 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt II K 365/05 oraz okresu rzeczywistego pozbawienia wolności zaliczonego na poczet kary orzeczonej w sprawie II K 119/12 Sądu Okręgowego we Włocławku, tj. od dn. 05.07.2010 r. do dnia 22.12.2010 r.

3. uznanie orzeczonej kary łącznej za odbytą w całości, ewentualnie

4. o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy zasługiwała na uwzględnienie w części dotyczącej naruszenia przepisów prawa materialnego tj. art. 82 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., zasadnie też apelujący podnosi, że niesłusznie zaniechano w zaskarżonym wyroku wskazania wszystkich okresów pozbawienia wolności, które winny być zaliczone na poczet orzeczonej kary łącznej. W pozostałym zakresie apelacja okazała się bezzasadna.

1. W ocenie Sądu Apelacyjnego zaskarżony wyrok faktycznie wydano z obrazą art. 82 k.k. w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 16.09.2011 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 1431), gdyż zaliczono na poczet orzeczonej kary łącznej jedynie wybrane okresy zaliczone na poczet niektórych z podlegających połączeniu kar, zamiast całego okresu kary pozbawienia wolności, która przypadająca do odbycia, gdzie zastosowano wobec skazanego warunkowe przedterminowe zwolnienie i tego zwolnienia nie odwołano.

Przypomnieć należy, że sytuacja skazanego w odniesieniu do poprzedniego wyroku łącznego zmieniła się o tyle, że do połączenia pozostała jeszcze tylko jedna kara, a mianowicie kara roku pozbawienia wolności, orzeczona wyrokiem Sądu Okręgowego we Włocławku z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie II K 119/12, po jego zmianach

przez Sąd Apelacyjny. Ten poprzedni wyrok łączny, orzeczony w sprawie II K 365/05, a wymierzający karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, wykonywany był, z uwzględnieniem zaliczeń tymczasowego aresztowania, w okresach od 27.08.1996 r. do 15.07.1997 r., od 5.07.2001 r. do 11.03.2002 r. oraz od 14.11.2005 r. do 30.03.2006 r., kiedy to skazany uzyskał przerwę w karze. Postanowieniem Sądu Okręgowego we Włocławku z dnia 28.09.2006 r. w sprawie II Wz 561/06 z dnia 28.09.2006 r. W. C. został warunkowo przedterminowo zwolniony z odbycia kary, a tego warunkowego przedterminowego zwolnienia nie odwołano. Zgodnie z art. 82 k.k. w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 16.09. 2011 r., a i poprzednio art. 97 d.k.k., taką karę pozbawienia wolności, co do której nie odwołano warunkowego zwolnienia, uważa się za odbytą z chwilą warunkowego zwolnienia. Zgodnie zaś z utrwalonym orzecznictwem interpretacja tego przepisu skutkowałą zaliczaniem w całości tej kary na poczet kary łącznej (m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20.01.2005 r. I KZP 30/04, wyrok Sądu Najwyższego z 7.04.2010 sygn. IVKK 28/10). Mając na uwadze daty czynów, które były przedmiotem osądu tj. maj 1995, czerwiec 1996, od maja do sierpnia 1996 r, 22 czerwca 2001 r. i luty 2000 r. i uwzględniając materialnoprawny charakter normy z art. 82 k.k., uznać należało, że zastosowanie mają normy intertemporalne z art. 4 § 1 k.k., a jako względniejszy przyjęć trzeba poprzednio obowiązujący stan prawny.

W konsekwencji na poczet nowo orzeczonej kary łącznej należało zaliczyć okres całych 3 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym w sprawie II K 365/05.

W zaskarżonym wyroku zawarto rozstrzygnięcie o zaliczeniu okresów tymczasowego aresztowania jak w poprzednim wyroku łącznym, nie dostrzegając, że także w podlegającej łączeniu sprawie II K 119/12 wobec skazanego stosowano tymczasowe aresztowanie, które zaliczone było prawomocnym wyrokiem na poczet tej kary jednostkowej (okres od 5 lipca 2010 r. do 22 grudnia 2010 r.). Wprawdzie przepis art. 577 k.p.k. nie nakłada na sąd bezwzględny obowiązek dokonywania stosownych zaliczeń w treści wyroku, a można tych zaliczeń dokonać na późniejszym etapie postępowania, jak też je korygować /vide art. 420 § 1 i 2 k.p.k./, jednakże wobec stwierdzenia oczywistej w tej mierze wady wyroku, będącego niekompletnym, należało powyższe skorygować zgodnie z wnioskami apelacji.

Podzielając zatem stanowisko i argumentację składu Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w przywoływanej przez skarżącego sprawie II AKa 81/14, jak też mając na uwadze wymogi art. 577 k.p.k., Sąd Apelacyjny orzekł o zmianie zaskarżonego wyroku w punkcie 2. w ten sposób, że na podstawie art. 577 k.p.k. w zw. z art. 82 k.k. w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 1431) przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. zaliczył skazanemu na poczet kary łącznej orzeczonej w punkcie 1. cały okres kary pozbawienia wolności w sprawie II K 365/05 w wymiarze 3 (trzech) lat, a nadto okres rzeczywistego pozbawienia wolności ze sprawy II K 119/12 od 5 lipca 2010 r. do 22 grudnia 2010 r.

2. Sąd Apelacyjny nie podzielił natomiast tych zarzutów i argumentacji apelacji, które dotyczyły wymiaru kary łącznej. Przypominając, że o rażącej niewspółmierności kary mówimy dopiero wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby zasadnie przyjąć, że wymierzona kara jest oczywiście niesprawiedliwa i niesłuszna, a więc różnica ocen co do wymiaru kary byłaby znacząca, podkreślić należy, że granice kary łącznej ukształtowane są przepisami. Zgodnie z art. 86 § 1 k.k. w odniesieniu do W. C. minimalna kara łączna to 2 lata pozbawienia wolności, maksymalna zaś, przy zastosowaniu zasady kumulacji, to 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Przyjęte zasady miarkowania kary łącznej nakazują odwołać się przede wszystkim do związków podmiotowo – przedmiotowych pomiędzy poszczególnymi czynami. W tej mierze rację ma Sąd I instancji wskazując na odmienność rodzajową popełnianych przestępstw, jak też na rozciągnięcie tej działalności przestępczej w czasie. Bez wątpienia świadczy to o stosunku skazanego do porządku prawnego i jego utrwalonej, negatywnej z punktu widzenia społecznego, postawie. Całość bezprawnych działań skazanego, a więc wielość popełnionych przestępstw, ich różnorodność, jak też długi okres przestępczej działalności (od 1995 do 2001 r.) zdecydowanie sprzeciwia się wymiarowi kary według zasady absorpcji. Rozważając sposób asperacji bez wątpienia dostrzec należy znaczący wpływ czasu od popełnienia przez W. C. przestępstw objętych wyrokiem łącznym, jednakże sam upływ czasu nie jest tak istotny, ale w aspekcie upływu czasu ma znaczenie to jakim obecnie skazany jest człowiekiem, jak zmienił swoje życie i jaki jest jego stosunek do porządku prawnego. Sąd Okręgowy trafnie wyeksponował dobrą opinię o skazanym z okresu tymczasowego aresztowania w 2010 roku, nie ma też powodu, aby kwestionować te pozytywne zmiany w

życiu skazanego, na które powołuje się apelujący, jednakże i to trafnie dostrzegł Sąd meriti, że w tej już pozytywnej linii życia skazanego doszło do kolejnego naruszenia porządku prawnego, bowiem w 2011 r. skazany dopuścił się popełnienia przestępstwa skarbowego, za które został skazany na karę grzywny wyrokiem Sądu Rejonowego we Włocławku z 2.11.2011 r. w sprawie II Ks 106/11. W związku z tym przedwczesnym byłoby stwierdzenie, iż u skazanego doszło do takiego utrwalenia postawy poszanowania porządku prawnego, które nie tylko pozwalałoby na wymierzenie łagodniejszej kary łącznej, ale i wskazywałoby na oczywistą nieadekwatność kary wymierzonej w I instancji. Mimo lakoniczności uzasadnienia Sądu I instancji w zakresie wymiaru kary stwierdzić należy, że najistotniejsze okoliczności zostały przez ten Sąd dostrzeżone i w ocenie Sądu odwoławczego przydano im właściwe znaczenie, a elementy pominięte, eksponowane w apelacji, nie zmieniły w sposób zasadniczy wymowy szeregu wykazanych okoliczności, sprzeciwiających się ukształtowaniu kary łącznej jeszcze korzystniejszej dla skazanego. Kara ta została wymierzona poniżej średniej, a więc z przewagą absorpcji i w żadnym razie nie jawi się Sądowi odwoławczemu jako kara niewspółmierna i to w stopniu rażącym. Wobec powyższego apelacja w tej części nie zasługiwała na uwzględnienie, a zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy w pozostałej, niż zmieniona, części.

3. Mając na uwadze względy słuszności (art. 624 § 1 k.p.k.), decydujące przy orzekaniu o kosztach w sprawie o wyrok łączny, Sąd Apelacyjny zwolnił skazanego od wydatków za postępowanie odwoławcze, którymi obciążył Skarb Państwa.